

Registracija na Portalu

Članstvo u udruzi

Pošaljite prilog

Imate pitanje?

O nama...

PORTAL HRVATSKOGA KULTURNOG VIJEĆA

Dobro došli na portal udruge s više od 1.300 članova, mahom uglednih hrvatskih intelektualaca. Nama nitko ne govori kako ćemo i o čemu pisati. Vijesti, tribine, priopćenja, kolumne, reportaže... Želite biti članom, sudjelovati, komentirati ili pisati - možete nam se odmah pridružiti!

PRIJAVA KORISNIKA

Subota, 31. ožujka 2012. - 11:00:53

Izdvojeno **Tribine** Ostali tekstovi **Dr. Mario Grčević: Hrvatski jezik nije zakonski zaštićen**

Dr. Mario Grčević: Hrvatski jezik nije zakonski zaštićen

Srijeda, 15. veljače 2012.

Like

Tweet

Share

Predavanje dr. Maria Grčevića održano 8. veljače 2012. u prostorijama Tribine Grada Zagreba na tribini "Hrvatski jezik (opet) u političkom vrtlogu" u organizaciji Hrvatskoga kulturnoga vijeća

Klub saborskih zastupnika Hrvatskih laburista – Stranka rada uputio je 12. siječnja 2012. godine u saborsku proceduru prijedlog Zakona o javnoj uporabi hrvatskoga jezika. Isti prijedlog Hrvatski laburisti uputili su u saborsku proceduru već 2010. godine. Njihov je Prijedlog Zakona iz 2012. prosljeđen raznim tijelima u državnoj upravi radi prikupljanja pojedinačnih mišljenja. Dokumentaciji je priloženo i negativno mišljenje Vlade od 22. travnja 2010. godine kako bi ga pojedina tijela uzela u obzir. To je negativno mišljenje Vlade nastalo na temelju i uz pomoć očitovanja ministarstava znanosti, kulture, vanjskih poslova, gospodarstva, financija i Ureda za zakonodavstvo Vlade RH. Koliko je meni poznato, o mišljenju Vlade iz 2010. godine mediji nikada nisu obavijestili javnost. [1]

Vladino mišljenje

Vladino mišljenje držalo se ili u tajnosti, ili su novinari kojima je Mišljenje Vlade bilo dostupno, smatrali da javnosti o njem ne treba ništa reći. Sličnu je sudbinu imao i sadržaj "Memoranduma o suradnji na području književnosti i lingvistike", koji je u Beogradu 20. ožujka 2009. godine s hrvatske strane potpisao ministar kulture RH Božo Biškupić

Vladino mišljenje držalo se ili u tajnosti, ili su novinari kojima je Mišljenje Vlade bilo dostupno, smatrali da javnosti o njem ne treba ništa reći. Sličnu je sudbinu imao i sadržaj "Memoranduma o suradnji na području književnosti i lingvistike", koji je u Beogradu 20. ožujka 2009. godine s hrvatske strane potpisao ministar kulture RH Božo Biškupić.

Premijer Ivo Sanader tijekom toga posjeta Beogradu susreo se "i s predstavnicima hrvatske manjine, koji su za sebe zatražili ista prava koja imaju Srbi u Hrvatskoj." [2] Govorilo se da će se zahvaljujući Memorandumu barem u Novom Sadu ustrojiti kakav odjel ili katedra za kroatistiku, no to se, prema javno dostupnim informacijama, do danas nije ostvarilo [3], dok Katedra za srpski jezik i književnost unutar Odsjeka za južnoslavenske jezike i književnosti Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu funkcionira već godinama.

Mnogo je intrigantnije to što informacije o Mišljenju Vlade iz 2010. godine po svem sudeći nisu došle ni do Hrvatskih laburista, koji su stoga svoj Prijedlog Zakona bez ikakvih izmjena ponovili i u saborsku proceduru uputili po drugi put u siječnju 2012. godine, misleći vjerojatno, da ga 2010. godine nitko nije pravo registrirao. Kako stvari sada stoje, odnosno kako su postavljene, Prijedlog Zakona Hrvatskih laburista iz 2012. godine doživjet će istu sudbinu kao onaj iz 2010.

godine. Sada će dodatno nastati još i dojam da hrvatski političari nisu sposobni ni voljni donijeti nikakav zakon o javnoj i službenoj uporabi hrvatskoga jezika. Budući da ga nije odbila samo "desna" Vlada, već dodatno k tomu uskoro još i "lijeva" Vlada, moći će se tvrditi da hrvatskim (vladajućim) političarima takav zakon nije potreban, što znači da ćemo sa sadašnjim jezičnim zakonskim odredbama ući u EU i ondje pasivno čekati daljnja zbivanja.

S mišljenjem Vlade iz 2010. složili su se tadašnji Odbor za zakonodavstvo i Odbor za obrazovanje, znanost i kulturu pri

Zadnji komentari

- Izvjeshće skupštini HKV-a: Jasn...
U dosadašnjim komentarima na p...
31.03., 10:53, M.B.Martinov
- Ivo Dužević: Predvođeni Račano...
Ističem jedno pitanje iz razgo...
31.03., 09:00, Boljunac
- Ivo Dužević: Predvođeni Račano...
Nisam pročitao njegov razgovor...
31.03., 08:09, Boljunac
- Izvjeshće skupštini HKV-a: Jasn...
dao sam ti minus a dao bih ti ...
31.03., 06:32, Marcus
- Teorije o dogovorenom ratu i...
Gospodine Mijo, svaka vam čast...
31.03., 06:25, Marcus
- Nacionalna izdaja ili idiotiza...
Slažem se sa autorom članka Ma...
31.03., 05:02, preporod
- Kujundžić: Kosor napravila puč...
Odavno Sam otkrio kako se nepo...
31.03., 04:56, alauc
- Dr. S. Lang: Josipović je u Iz...
Steta je velika za sve nas sto...
31.03., 04:50, alauc
- Jakovčić: Želimo Istru kao re...
Ovaj titoistički - isto sto i ...
31.03., 03:53, Marcus
- Nacionalna izdaja ili idiotiza...
„Josipović je sam izjavio da j...
31.03., 00:37, Ecce Homo
- Teorije o dogovorenom ratu i...
Avione nije poslao Milošević, ...
30.03., 23:40, MIJO F
- Kujundžić: Kosor napravila puč...
Moram ponovo. Upravo se nasluš...
30.03., 23:37, Lovro
- Izvjeshće skupštini HKV-a: Jasn...
„Osobno nisam nikada napisao k...
30.03., 23:35, Ecce Homo
- Uspjeh Hrasta na izborima u Go...
Hrast će, poput čorave kokice,...
30.03., 23:15, Daruvar

Hrvatskomu saboru. [4] U izvješću Odbora za obrazovanje iz 2010. godine istaknut je stav Vlade "da u Republici Hrvatskoj postoji sustavna zakonska regulativa kojom se uređuje način uporabe i položaj hrvatskog jezika u javnim i privatnim komunikacijama.". Dakle, prema Vladi iz 2010. godine dodatna regulacija nije potrebna. Ovdje ne ćemo prepričavati argumentaciju Vlade, već ćemo prepuštiti zainteresiranim čitateljima da se s njom upoznaju čitanjem izvornoga teksta koji je, ne znam od kada, dostupan na mrežnim stranicama Hrvatskoga sabora (usp. podrubnu bilješku br. 1.).

Iako se Vlada iz 2010. u svojem mišljenju poziva na pravnu stečevinu Europske Unije, ne uzima u obzir činjenicu da niz zemalja članica Europske Unije svojim posebnim jezičnim zakonodavstvom regulira prava službenoga ili državnoga jezika pojedinih država. Vlada se trebala upitati zašto mnoge zemlje u EU imaju svoje posebne jezične zakone i što se njima regulira (npr. Francuska, Poljska, Slovačka, Slovenija, Švedska, Estonija, Litva, Latvija, Belgija, Finska, Rumunjska, Mađarska).

Ako se odlučimo za zakon o javnoj i službenoj uporabi službenoga jezika, pred nama je težak put na kojem će se morati angažirati i pravnici i jezikoslovci kako bi se utvrdilo koja prava imaju druge zemlje u EU i kako mi u Hrvatskoj možemo ostvariti ista prava. Na taj put ne možemo krenuti kao individualci, već vođeni isključivo institucionalno. Nikakva prava ne ćemo ostvariti ako ih se sami budemo odcivali kako bismo udovoljili tuđim željama i interesima, što može biti potaknuto različitim razlozima.

Vijeće za normu hrvatskoga standardnoga jezika

U izvješću saborskoga Odbora za obrazovanje iz 2010. godine kaže se da članovi Odbora misle kako pitanje uporabe i položaja hrvatskoga jezika treba "rješavati suradnjom između nadležnih institucija, prvenstveno suradnjom s Vijećem za normu hrvatskoga standardnog jezika", koje se kao mjerodavno tijelo spominje i u prijedlogu Zakona Hrvatskih laburista. Odbor najavljuje da će "uputiti prijedlog kompetentnom Ministarstvu da iznađe odgovarajuće mjere sustavne zaštite hrvatskoga jezika, ujedno će istome uputiti traženje da konačno riješi pravopisnu problematiku na način da propiše jedinstveni pravopis hrvatskoga jezika za osnovne i srednje škole." Ciljevi te najave do danas se nisu ostvarili. Sve to vrijeme na različite načine napada i dezavuiraju Vijeće za normu, dok se ujedno u medijima stvara lažan dojam da suvremeni hrvatski književni (standardni) jezik nije normiran, da u njemu vlada kaos, da nema pravopisa, da treba "kompromisno" krenuti ispočetka i tako doći do željena "reda".

U drugoj polovici 2011. godine, dakle, nakon što je Lesarov prijedlog Vlada RH odbila, neformalno je predloženo da Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa objavi zaključke spomenutoga Vijeća za normu kao svoju službenu publikaciju. To bi bilo u skladu s mišljenjem Odbora za obrazovanje. Osim toga, upravo je Ministarstvo znanosti 2005. godine u ime Vlade RH osnovalo Vijeće za normu hrvatskoga standardnoga jezika, pa bi bilo normalno da Ministarstvo i Vlada RH stanu iza zaključaka Vijeća za normu, posebice nakon odlaska bivšega premijera Ive Sanadera, koji se privatno izjasnio protiv zaključaka Vijeća za normu, te na taj način opstruirao razvoje koji su trebali uslijediti. Iako su, kako sam čuo, relevantni službenici profesionalci u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa krajem prošle godine podupri ideju da njihovo Ministarstvo tiska zaključke Vijeća za normu kao svoju službenu publikaciju, iz samoga je vrha Ministarstva ta zamisao odlučno odbačena. Sve to pokazuje da nije točna pretpostavka da bivša Vlada RH, dakle ona HDZ-ova i njegova koalicijskoga partnera SDSS-a, nije bila informirana o jezičnim pitanjima i da nije aktivno provodila jezičnu politiku. Provodila ju je, i to, čini se, po liniji dvostrukoga zapovijedanja: na deklarativnoj liniji zapovijedanja digla se prašina, zahuktali su se sastanci i javna vijećanja, a operativno se stisnula kočnica. Bit će zanimljivo vidjeti kako će se nova vlast postaviti prema Vijeću za normu.

Rovigno

U prijedlogu Zakona Hrvatskih laburista prevladavaju pozitivne strane, no ima i slabih. S jedne strane prijedlog Zakona nepotrebno zadire u postojeće, već službene nehrvatske nazive poduzeća i trgovina, a ujedno ništa ne kaže npr. o statusu službenih imena naselja na hrvatskom jeziku. Naime, svjedoci smo činjenice da se niz službenih hrvatskih imena naselja i njihov status proteklih godina znatno promijenio pod vrlo čudnovatim okolnostima. Primjerice, danas se gradovi Rovinj i Pula službeno više ne zovu tako, već Rovinj – Rovigno i Rovinj-Rovigno... prema Zakonu o područjima županija, gradova i općina Republike Hrvatske i prema statutu grada Rovinja. To su nova (neujednačena!) službena imena koja su nastala u pokušaju da se zaštite jezična prava nacionalnih manjina, a što je zapravo rezultiralo protuustavnim ukidanjem postojećega hrvatskoga službenoga imena i stvaranjem novoga dvočlanoga, koje je nametnuto i većinskomu narodu i nacionalnoj manjini. Do toga je došlo jer se zakonski definirano "dvojezično ispisivanje naziva na pečatu, žigu, natpisnim pločama i zaglavljima akta" [5] u praksi počelo protuzakonito i protuustavno tumačiti i provoditi (i u statutima pojedinih gradova!) kao da "dvojezično ispisivanje" znači isto što i "općenito dvojezično imenovanje". Stoga se i u talijanskim tekstovima na službenim mrežnim stranicama grada Rovinja taj grad također zove Rovinj-Rovigno, a ne onako kako bi trebalo: samo Rovigno. Dakle, pripadnike talijanske manjine prisiljava se, suprotno njihovim pravima, svoj grad na talijanskom jeziku zvati i Rovinj, a Hrvate se prisiljava na hrvatskom jeziku sustavno rabiti talijansko ime Rovigno. [6]

Posebni zakoni

Iako se Vlada iz 2010. u svojem mišljenju poziva na pravnu stečevinu Europske Unije, ne uzima u obzir činjenicu da niz zemalja članica Europske Unije svojim posebnim jezičnim zakonodavstvom regulira prava službenoga ili državnoga jezika pojedinih država. Vlada se trebala upitati zašto mnoge zemlje u EU imaju svoje posebne jezične zakone i što se njima regulira

- Teorije o dogovorenom ratu i...
Koga vi zavaravate? Nemamo des...
30.03., 23:13, Daruvar
- Jakovčić: Želim Istru kao re...
..kod ovog degeneričnog tipa??...
30.03., 23:09, MIJO F
- Kujundžić: Kosor napravila puč...
Podržat će, kaže, da se na Sab...
30.03., 21:34, grof1511
- Vinkovci, najstariji europski ...
Ne ulazim u raspravu je li Run...
30.03., 21:33, Krešo
- Kujundžić: Kosor napravila puč...
Niti Sanader, koji joj predado...
30.03., 20:53, MIJO F
- Kujundžić: Kosor napravila puč...
Ma kakva grupacija nesretnika...
30.03., 20:53, Lovro
- Gvozdansko - hrvatsko velejuna...
Kako je to bilo u Kutini može ...
30.03., 20:43, Hodočasnik
- Vinkovci, najstariji europski ...
Ta teza da je Runjanin napisao...
30.03., 20:22, zmijicamala
- Vinkovci, najstariji europski ...
U Vikovcima (rim. Colonia Aure...
30.03., 19:51, Krešo
- Uspjeh Hrasta na izborima u Go...
Došlo proljeće i Hrast odmah p...
30.03., 19:29, Krešo

Najave

24. ožujka - Križni put 'Stopama pobijenih'

Udruga Macelj 1945. organizira hodočašće Križni put – Stopama pobijenih u subotu, 24. ožujka s početkom u 9,00 sati, od Đurmanca do Macelja (7 km). Polazak auto...

[+ Više...](#)

Portal Hrvatskoga kulturnog vijeća on Facebook

[Like](#)

2,375 people like **Portal Hrvatskoga kulturnog vijeća**.

Jelena Maria-Cristin Miljenko

Facebook social plugin

Na koji su se način promijenile i druge paradigme u Republici Hrvatskoj u svezi s takvim imenima, može se razaznati kad usporedimo iskaze Ivana Jakovčića o dvojezičnim natpisima iz 2001. godine, i iskaze o tim natpisima Furija Radina iz 2010. godine. Donosim ih onako kako su ih prenijeli hrvatski mediji:

2001. godina:

"Iako se dvojezičnost uvodi samo u rad predstavničkih tijela na županijskoj razini (u Skupština i Poglavarstvu), stvorena je kriva predodžba da će se dvojezični natpisi sada pojaviti svugdje po Istri, što ne bi bilo logično jer Talijani ne žive na cijelom istarskom prostoru." [7]

2010. godina (18. svibnja):

"Ministar prometa Božidar Kalmeta sustavno krši Zakon o uporabi jezika i pisma nacionalnih manjina kao i Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina jer već duže vrijeme ignorira naše zahtjeve da se na svim dionicama Istarskog ipsilona postavi dvojezična prometna signalizacija, istaknuli su danas na konferenciji za novinare saborski zastupnik i predsjednik Talijanske unije Furio Radin i zamjenica župana Viviana Benussi.

Radin je rekao da je Bina Istra poštivala zakon i prethodno na dionicama postavila dvojezične natpise, no da se po nalogu ministarstva znakovi uklanjaju te postavljaju samo oni jednojezični.

"Budući da Kalmeta ne želi odgovoriti na brojne dopise kojima smo upozoravali na kršenje zakona, o svemu sam izvijestio i premijerku Jadranku Kosor zatraživši od nje da intervenira i tako olakša traženi sastanak s resornim ministrom, no iako je već sve bilo dogovoreno, do sastanka nije došlo. U razgovoru s premijerkom stekao sam dojam da nas podržava u našim zahtjevima", rekao je Radin. Naglasio je da će u Saboru pitati nadležnog ministra zašto ne poštuje zakon dodajući da će mu to pitanje uputiti i s pozicije predsjednika Talijanske unije, što može imati i neke dugoročne posljedice. Dodao je da takvo ponašanje može imati negativne posljedice jer Hrvatska nipošto ne može biti dio Europe s takvim kršenjem manjinskih i ljudskih prava." [8]

Predsjednik Talijanske unije i saborski zastupnik Furio Radin izišao je ministru Kalmeti ususret time što mu je dopustio da se izvan Istre na autocestama Republike Hrvatske postavljaju table na kojima nema novih, dvočlanih imena istarskih gradova. Da je Radin htio, mogao je Kalmetu uz prijetnju "dugoročnih posljedica" pridobiti i za drugačiji postupak. Trenutačni hrvatski zakoni to bi mu omogućivali. Međutim, u tim zakonima nema osnovice

zbog koje se u Istri postavljaju table na kojima piše "Rijeka/Fiume", jer grad Rijeka nije promijenio svoje ime, ni u svojem statutu, a ni u Zakonu o području županija..., a nije ni dio Istarske županije. Hoće li u Istri uskoro osvanuti table na kojima piše "Zagreb/Zagabria"? Ako se pravo ispisivanja talijanskoga imena "Fiume" na državnim autocestama izvodi po nekoj drugoj osnovici, moramo se upitati zašto u Istri putokazi prema Trstu u Italiji nisu dvojezični, već samo na talijanskom. Svi znamo da se na hrvatskom kaže "Trst", no na hrvatsko-istarskim tablama piše "Trieste". Čini se da Furija Radina ne smetaju ni drugi jednojezični natpisi u Istri – ako su na talijanskom. Koliko mi je poznato, nije se javio ni u povodu sustavnoga talijanskoga ometanja signala HTV-a u Istri i duž Jadrana, što je poseban prilog talijanske politike pri zaštiti Hrvata od hrvatskoga jezika.

Dakle, u Republici Hrvatskoj imamo sljedeću situaciju: kršenjem manjinskih i ljudskih prava smatra se ako se na hrvatskim autocestama Pula zove Pulom, a ne ujedno i Polom. A to unatoč činjenici da u tom gradu talijanska manjina čini manje od 5% stanovništva prema popisu iz 2001. godine i da Ustavni zakon o pravima nacionalnih manjina (NN 155/2002, čl. 12, st. 1) omogućuje ostvarivanje ravnopravne službene uporabe jezika i pisma nacionalnih manjina "na području jedinice lokalne samouprave kada pripadnici pojedine nacionalne manjine čine najmanje trećinu stanovnika takve jedinice".

Iz svega toga vidljivo je da hrvatski jezik (imena hrvatskih naselja njegov su sastavni dio) zakonski nije zaštićen te da se zbog toga dovodimo u apsurdne situacije. Ako se nastavi tako kako se započelo, na ulazima u Zagreb uskoro će pisati Zagreb – Agram, Zagreb/Agram, Zagreb-Agram, a na ulazima u Osijek pisat će Osijek – Ocek itd.

"Tražili su da pristanemo na priču o jednom jeziku, a da će političari ostalo utvrditi"

Krajem prošle godine bosanskohercegovačka veleposlanstva

Furio Radin

Na koji su se način promijenile i druge paradigme u Republici Hrvatskoj u svezi s takvim imenima, može se razaznati kad

Republike Austrije, Švicarske i njemački Goethe Institut za Bosnu i Hercegovinu izdali su zbornik radova pod naslovom Jezička/e politikae u Bosni i Hercegovini i njemačkom govornom području... Izdanje na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku (Sarajevo, "novembar 2011."). Predgovor tomu zborniku potpisuju austrijski i švicarski veleposlanici i ravnateljica njemačkoga Goethe-Instituta. U zborniku su objavili radove s istoimene konferencije koju su organizirali u ožujku 2011. godine u

Tko je na vezi?

- M.B.Martinov
- 1 korisnik
- 39 gostiju

usporedimo iskaze Ivana Jakovčića o dvojezičnim natpisima iz 2001. godine, i iskaze o tim natpisima Furija Radina iz 2010. godine

Sarajevu. Prema iskazu u predgovoru, cilj konferencije bio je da se "predstavi jezičko područje Bosne i Hercegovine, uz istovremeno poređenje sa njemačkim govornim područjem." Srpski jezikoslovac Drago Tešanović, koji je sudjelovao u radu skupa, svoj tekst u zborniku zaključuje tvrdnjom da "u ovom vremenskom intervalu Goethe institut, sa sjedištem u Sarajevu, pokreće nove ideje o zajedničkom jeziku na prostoru gdje je nedavno funkcionisao srpskohrvatski jezik. Šta će biti od navedene ideje vrijeme će pokazati." (str. 59.). Za medije je Tešanović nakon skupa izjavio da su "oni" "od nas tražili da mi pristanemo na priču o jednom jeziku, a da će političari ostalo utvrditi". [9]

Profesorica Mirjana Vlajisavljević, također iz Banja Luke, za medije je izjavila kako je skup u Sarajevu za cilj imao "pokušaj stvaranja jednog jezika na prostoru bivše Jugoslavije". [10] Jedna autorica u Zborniku, koja je inače podrijetlom iz Hrvatske, a veći je dio radnoga vijeka provela u Njemačkoj, kaže da "Nas već šesnaest godina dijeli od rata, i bilo bi vrijeme da se može izustiti ime zajedničkog jezika. A predmet u školama bi se mogao zvati ili "srpskohrvatski jezik" ili "jezik i književnost" ili "jezik nastave" (str. 64.). Dakle, autorica je ustrajna: "srpskohrvatski" službeno može, a "hrvatski" ne može.

Njemački jezikoslovac i kroatist Leopold Auburger napisao je u najnovijem broju časopisa Filologija (2011, br. 56., str. 1.-21.) [11] da se u novije vrijeme izvan hrvatske jezične zajednice i protiv ustavne odredbe o službenom jeziku Republike Hrvatske stvara novi BHS unitarizam. Smatra da je to prije svega sastavnica EU-ova plana krojenja područja tzv. »Zapadnoga Balkana«

s Hrvatskom kao podređenom pokrajinom u njemu. Auburger upozorava da "hrvatska jezična zajednica žurno mora naći puteve da politički učinkovito pobije taj novi unitarizam."

Ponašanje bosanskohercegovačkih veleposlanstava Austrije i Švicarske te njemačkoga Goethe-Instituta u Sarajevu, o kojem govore M. Vlajisavljević i D. Tešanović, nije prihvatljivo. Dodatna jezična zakonodavna regulacija potrebna nam je dakle i zbog mogućega izravnoga upletanja stranih država u jezične politike na prostorima koji obuhvaćaju i Republiku Hrvatsku.

Sljedeći citat iz članka Ivana Šarčevića "Nesposobni za krivnju – sposobni za 'praštanje'" (Svjetlo riječi, 2012., XXX:347, Sarajevo, str. 4.-5., 79.) daje dodatnu informaciju o političkoj igri o jugosferi putem "integriranja" BiH pod hegemonijom Republike Srpske – Republike Srbije i pod pokroviteljstvom EU-a:

"Sve što se događalo 9. siječnja na proslavi dvadesetogodišnjice srpskog entiteta u BiH – govori, priredbe, liturgije i parade – imalo je za cilj da laž proglasi istinom, hipokriziju maskira obredima i ordenjem, odgovornost za zločine opravda povijesnom i metafizičkom nužnošću. U tom pozorištu fatalizma, slično glavnom lutkaru, sve konce je povlačio predsjednik – M. Dodik. On je tumačio kako je MKMV (miševićevsko-karadžićevsko-mladićevsko vojvodstvo) u BiH 'historijska potreba i izraz legitimne volje srpskoga naroda'; u njega je ugrađena vjekovna borba protiv tiranije i zla, protiv fašizma i rasizma' i poželio je da MKMV traje 'koliko je trajao san o slobodi'. Njemu su se, između ostalih, pridružili predsjednik Republike Srbije, B. Tadić, obmanjivac konsenzusom i pomirenjem među narodima i državama a kojeg demantiraju postupci, te neizostavni putujući režiser svesrpske folklorne kulture Emir (Nemanja) Kusturica koji misli da će se promjenom imena izjednačiti s Ivom – Ivom Andrićem."

Šport

Nova vlast u Republici Hrvatskoj (konstituirala se krajem 2011. i početkom 2012. godine) imala je priliku započeti provoditi bolju jezičnu politiku nego što ju je provodila stara vlast. Vjerujem i nadam se da su njezini prvi potezi rezultat početničkoga nesnalaženja, tj. pogriješaka u koracima i da ne će nastaviti onako kako je započela. Naime, ona je brzinski, odmah pri svojem konstituiranju, bez ikakvih prosvjeda iz redova opozicije, promijenila ime Ministarstva znanosti obrazovanja i športa i Ministarstva zdravstva. U kojoj mjeri pojedini mediji podupiru progon riječi šport, pokazuje intervju koji je Petar Selem, predsjednik bivšega saborskoga Odbora za obrazovanje, početkom ove godine dao za tjednik Nacional (3.1.2012.). U intervjuu je nakon autorizacije i bez njegova dopuštenja njegovo šport zamijenjeno sportom. Zbog toga je Selem javno prosvjedovao i Nacionalu se javio pismom čitatelja "Rekao sam šport, a ne sport". Selem se pozvao na Babić-Mogušev Pravopis i na Vijeće za normu hrvatskoga jezika te izjavio da nikomu ne osporava da rabi riječ sport, no da isto tako uskraćuje bilo kome pravo da ga cenzurira (Nacional 843., 10.1.2012.).

Hrvatska je javnost na spomenutu promjenu imena dvaju ministarstava reagirala uglavnom negativno. I jezikoslovna je struka reagirala negativno te zauzela složno stav o tom da riječ šport u hrvatskom nije pogriješna, a da je promjena riječi zdravstvo u zdravlje zapravo besmislena. O promjenama imena pojedinih ministarstava i bogate države dva puta promisle prije no što naprave, jer je tu riječ o potezu koji je vezan uz znatne novčane izdatke. [12] Neki su zbog toga posumnjali da se te riječi iz imena ministarstava uklanjaju samo zato da bi hrvatska ministarstva imenom bila što sličnija dotičnim ministarstvima u Srbiji i drugim zemljama u tzv. regijonu. Od jezikoslovaca je u obranu novoga imena ministarstva znanosti i športa javno istupila, koliko je meni poznato, samo gore spomenuta jezikoslovka, koja se najviše ističe zahtjevima da se na svim službenim razinama ukine jezično ime "hrvatski" i da se uvede "srpskohrvatski". Hrvatska televizija odabrala je upravo dotičnu lingvistiku da gledateljstvu kao jezikoslovka protumači zašto ne valja šport, tj. zašto je iz imena ministarstva športa trebalo izbaciti šport i uvesti sport. Ministar zdravstva ili zdravlja rekao je da se nova Vlada glede promjene imena ministarstva konzultirala s jezikoslovcima, no nije rekao s kojima.

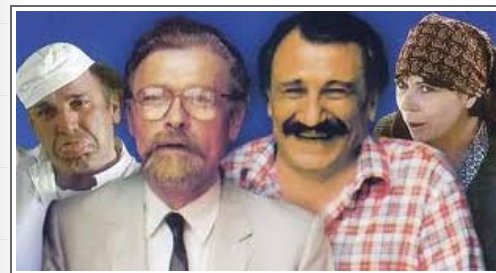
Inačica šport rjeđa je u općoj, a češća u strukovnoj uporabi, no ključno je da nije pogrešna. Čuo sam od više ljudi, koji su do sada govorili i pisali uglavnom sport, da će ubuduće, nakon ovih zbivanja, prednost davati obliku šport. Izazivanje takvih reakcija nije u interesu sadašnje vlasti.

Sinkronizacija stranih filmova

Prijedlog Zakona o javnoj uporabi hrvatskoga jezika predviđa prevođenje ili titlanje svih inojezičnih sadržaja koji se izvode u RH, ako prethodno nije pribavljeno dopuštenje o izuzeću. Na tu se činjenicu osvrnula ministrica kulture Andreja Zlatar u emisiji "Otvoreno" 25. siječnja 2012. god., koja je bila posvećena pitanju treba li titlati srpske filmove. Ministrica je, govoreći u širem kontekstu, podržala daljnju sinkronizaciju stranih filmova namijenjenih djeci, no glede sinkronizacije drugih filmskih materijala izjasnila se da bi to značilo "apsolutno uništavati umjetnički integritet djela, i znači još nešto, zatvarati jednu zemlju u njezine kulturalne i mentalne granice, u vremenu koje se sasvim drugačije postavlja." [13] Voditeljica emisije "Otvoreno" nadodala je da se "potpuno mogu složiti o sinkronizaciji."

Drugi sudionici u raspravi nisu se izjašnjavali o sinkronizaciji, već su se prešutno složili s ministricom i voditeljicom emisije i nastavili razgovor o tom treba li titlati srpske filmove ili ne, što su otvorili Vijeće za elektroničke medije i RTL u sukobu zbog nekih sasvim drugih razloga. Na taj je način pitanje sinkronizacije u emisiji HTV-a zatvoreno, a da zapravo nije ni otvoreno.

Nitko se nije upitao kakva je praksa glede sinkronizacije i titlanja u zemljama Europske Unije. S tim u svezi treba znati da se u Italiji, Austriji, Njemačkoj, Francuskoj, Španjolskoj, Švicarskoj, Češkoj, Slovačkoj, Mađarskoj i Latviji strani filmovi i serijali u pravilu sinkroniziraju na nacionalne jezike. U Poljskoj se relativno često koristi poseban tip sinkronizacije koji možemo nazvati zvučnim titlanjem. U Bugarskoj je sinkronizacija u prodoru, tako da danas supostoji s titlanjem. Ukrajina je 2006. godine donijela propis kojim se naređuje sinkronizacija ili titlanje inojezičnih filmova. U Rusiji je sasvim normalno da se inojezični filmovi sinkroniziraju. Kolega Artur Bagdasarov iz Moskve upozorio me je i na to da u Rusiji djeluje oko 100 državnih i 150 privatnih dalekovidnica s vlastitim programima, od kojih su mnoge regionalne, pa je situacija pomalo i nepregledna, no da se strani filmovi na državnim dalekovidnicama uglavnom sinkroniziraju.

Danas je to većim dijelom prava sinkronizacija, dok se u starijim filmovima, slično kao u drugim zemljama istočne Europe, tu i tamo javlja zvučno titlanje, posebice u starijim filmovima. Uzgred rečeno, u Rusiji ne prevladavaju holywoodski filmovi, već oni iz vlastite produkcije, pa odluka između sinkronizacije ili titlanja nije toliko važna kao u nas.

Koje su prednosti sinkronizacije? Ima ih nekoliko. Jezična kultura govorenoga nacionalnoga jezika njeguje se sinkronizacijom u svim svojim pojavnostima, od standardnoga do slengovskoga lika. Prosječni se gledatelj ne mora naprezati čitajući titlove, nerijetko gubeći pritom cjelovitost filmskoga i umjetničkoga doživljaja. Glumcima, spikerima i prevoditeljima otvaraju se sinkronizacijom mogućnost stalnoga zaposlenja ili dodatnih prihoda, koji bi osobito dobro došli umirovljenim glumačkim prvcima koji životare u bijednim uvjetima.

Sinkronizacije nema ili je rijetka u skandinavskim zemljama, zatim u Portugalu, Nizozemskoj, Belgiji i Velikoj Britaniji. Belgija je poseban slučaj jer ima tri službena jezika (francuski, nizozemski i njemački). Skandinavske su zemlje poseban slučaj što pokazuje činjenica da Švedska od 2009. godine ima jezični zakon koji služi revitalizaciji švedskoga jezika u znanosti i kulturi. Velika Britanija poseban je slučaj zato što je golema većina filmske produkcije koja se ondje emitira, na engleskom jeziku, jeziku Velike Britanije.

Dakle, u Europi i posebice u Europskoj Uniji strani se filmovi velikom većinom sinkroniziraju. To ne znači da se u tim zemljama strani filmovi nikako ne mogu gledati i u originalu, s titlovima ili bez. Emitiranju takvih filmova namijenjeni su posebni televizijski kanali, određena vremena emitiranja u sklopu posebnih programa i slično.

Dok je u većem dijelu Europe i Europske Unije sinkronizacija isključivi ili primarni način prikazivanja stranih filmova i serijala, drugačija pravila vrijede za Sloveniju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu, Srbiju, Makedoniju, Albaniju i Tursku.

Vrijednosna pravila koja vrijede i prevladavaju u Europi, u Hrvatskoj se deklariraju kao uništavanje umjetničkoga integriteta djela, kao malograđansko nacionalističko cjepidlačenje i samozatvaranje, a ne vidi se da je riječ o jednoj svugdje oko nas, osim na Balkanu, normalnoj i uobičajenoj pojavi. S obzirom na to treba ponoviti nešto što je nedavno napisao Đuro Vidmarović i zamoliti sve čitatelje da se nad njegovim riječima duboko zamisle:

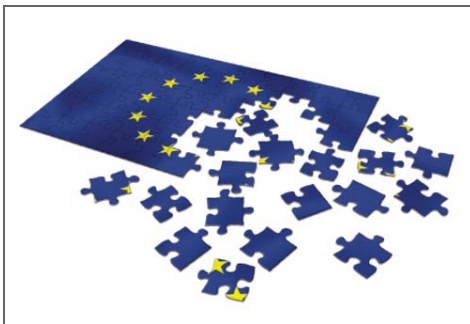
"Eto, tko može kazati kako je nakon EU referenduma Hrvatska izašla iz Zapadnog Balkana, odnosno „Regiona"? Bivša ministrica prosvjete, prof. Ljilja Vokić, jednom je citirala izreku: Ja iz Bosne ikad - Bosna iz mene nikad. Balkan nije samo zemljopisni pojam. To je, prije svega, sintagma koja određuje stanje svijesti, mentalni sklop, etiku... Zar će netko tko je po mentalnome sklopu Balkanac to prestati biti nakon ulaska u EU? Kaj god!" [14]

Praksa sinkronizacije

Nitko se nije upitao kakva je praksa glede sinkronizacije i titlanja u zemljama Europske Unije. S tim u svezi treba znati da se u Italiji, Austriji, Njemačkoj, Francuskoj, Španjolskoj, Švicarskoj, Češkoj, Slovačkoj, Mađarskoj i Latviji strani filmovi i serijali u pravilu sinkroniziraju na nacionalne jezike

Zaključak

Rasprava o sinkronizaciji i titlanju stranih filmova pokazuje da se zakonskim propisima ne mogu riješiti svi jezični prijevori i problemi. Naše vrijednosne sklopove, ukuse i navike nikakvi zakoni mijenjati ne mogu ako ih sami promijeniti ne želimo. Konkretno glede sinkronizacije trebali bismo se približiti kulturnim vrijednostima u Europi i početi sinkronizirati i one filmove koji su namijenjeni starijoj djeci, a ne samo mlađoj, za koje se danas u Hrvatskoj filmovi titlaju. Sinkronizaciju treba uvoditi postupno i za druge uzraste, s ciljem da za nekoliko godina na državnoj televiziji imamo barem 50% sinkroniziranih, a 50% titlanih stranih filmova. U takvoj, normalnoj situaciji, ne će biti problem emitirati pokoji srpski film koji nije sinkroniziran i koji je titlan samo djelomično, onda kada to hrvatskomu gledateljstvu zaista treba, a ne da služi za stvaranje političkih skandala.

Prijedlog Zakona Hrvatskih laburista iz 2010. godine i onaj iz 2012.

godine ne razlikuju se. U novom prijedlogu stoga nisu usvojene primjedbe Vlade iz 2010. godine, pa ni one koje je svakako trebalo usvojiti. Sadašnja vlast može postupiti onako kako je postupila stara vlast i nadmoćnim dekretom odbaciti prijedlog Zakona iz 2012., pozivajući se pri tom i na mišljenje Vlade iz 2010. godine. No sadašnja vlast može postupiti i drugačije: može otvoriti saborsku i javnu raspravu s ciljem dorade postojećega prijedloga i njegova konačnoga usvajanja. Nova vlast ima priliku pokazati da društveno odgovorno skrb o službenom jeziku RH može uspješno voditi hrvatska "ljevicica", što bi i bio red nakon teških propusta i neodgovornosti tzv. "desnice" na tom polju. Taj bi posao nova vlast sama sebi mogla znatno olakšati tako da prikupi jezično zakonodavstvo drugih članica Europske Unije te da sebe i sve nas upozna sa stanjem u Europskoj Uniji. Ne treba misliti da ćemo u stranim zakonima naći gotovo rješenje za našu situaciju, jer svaka zemlja donosi jezične zakone koji su prilagođeni njezinim potrebama.

U novom će se hrvatskom jezičnom zakonu ponajprije morati objediniti jezične odredbe iz drugih zakona i u skladu s njima donijeti nove odredbe. Jezične odredbe u već postojećim zakonima morat će se pri tomu proispitivati i ispravljati u mjeri u kojoj se pokaže da je potrebno. Prije usvajanja Zakona u Saboru bilo bi društveno odgovorno da se Zakon na razmatranje predoči i vodećim hrvatskim kulturnim institucijama, ponajprije Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti. Glede normativnoga određivanja hrvatskoga standardnoga jezika nema dvojbe: ključno i krovno strukovno tijelo jest i može biti samo Vijeće za normu hrvatskoga standardnoga jezika. Bude li od toga kakvih otklona, neuspjeh je na jezičnopolitičkom polju unaprijed zajamčen.

Mario Grčević

[1] To nije iznenađujuće budući da vodeći hrvatski mediji javnost nisu obavijestili ni o "Apelu hrvatskoj javnosti" protiv medijskih manipulacija, koji su potpisali 740 intelektualaca. Usp. <http://www.hkv.hr/izdvojeno/nae-teme/inicijative/9734-apel-intelektualaca-suprotstavimo-se-medijskim-manipulacijama.html>. Pristupljeno 11. 2. 2012.

[2] http://www.glas-koncila.hr/index.php?option=com_php&Itemid=41&news_ID=16316. Pristupljeno 11. 2. 2012.

[3] Usp. popis 17 odjela na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, među kojima nema kroatistike ni hrvatskoga jezika, kojih nema ni u planovima "Centra za jezike" istoga fakulteta: http://www.ff.uns.ac.rs/fakultet/fakultet_odseci.html. Pristupljeno 11. 2. 2012.

[4] Cjelokupna dokumentacija dostupna je na mrežnim stranicama Sabora: <http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=33532>. Ne raspoložem podatkom kada je dokumentacija objavljena. Novi Prijedlog Zakona... iz 2012. godine dostupan je pod poveznicom <http://www.sabor.hr/Default.aspx?art=45613>; pristupljeno 10. 2. 2012.

[5] Usp. priopćenje Ustavnoga suda RH od 16. siječnja 2008.: <http://www.usud.hr/uploads/priopcenje1-08.pdf>. Pristupljeno 10. 2. 2012.

[6] Znanstveni članak o višezjezičnom ispisivanju naselja i gradova u Republici Hrvatskoj, kojim sam se služio za potrebe ovoga izlaganja, napisala je Martina Grčević 2011. godine. Članak će uskoro biti objavljen.

[7] Vjesnik, 27. 4. 2001., preneseno na stranici: <http://www.monitor.hr/clanci/jakovcic-suspenzijom-dijela-statuta-nisu-ugorozena-prava-talijana-u-istri/12554>. Pristupljeno 10.2.2012.

[8] <http://www.glasistre.hr/istra/vijest/212086>. Pristupljeno 10. 2. 2012.

[9] <http://www.bitno.ba/vijesti/kultura/stranci-traze-samo-jedan-jezik-u-bih>. Pristupljeno 10. 2. 2012.

[10] <http://www.bitno.ba/vijesti/kultura/stranci-traze-samo-jedan-jezik-u-bih>. Pristupljeno 10. 2. 2012.

[11] http://hrcak.srce.hr/index.php?show=toc&id_broj=6092. Pristupljeno 10.2.2012.

[12] Pa i naši su se mediji svojedobno bunili zbog promjene "neću" u "ne ću" zbog nepotrebnih novčanih izdataka jer da će sve knjige trebati ponovo tiskati, a sada šute kao zaliveni!

[13] Usp. 13.45 minutu u snimci emisije na mrežnoj adresi <http://www.youtube.com/watch?v=cKMBf-0aey0>.

[14] <http://www.hkv.hr/izdvojeno/komentari/dvidmarovic/10506-zapadni-balkan-ostaje.html>

PRILOG

Ninoslav Mogorović: [Dosta diktatu Furia Radina koji od RH želi napraviti državu nacionalnih manjina!](#)

KOMENTARI ČITATELJA ↕

#1 **Protivhrvatsko djelovanje** — Fantom47 2012-02-16 10:31

Anacionalni tzv. komunisti koji su danas na vlasti žele naškoditi interesima Hrvata u državi Hrvatskoj. Izmjena športa u sport je djelovanje protiv Hrvata i njihova jezika Ova vlast se ruga Hrvatima i odnaruđuje ih u ime čega? Bratstva i jedinstva?

Prijavi Administratoru

#2 **RTL ponizuje Hrvate.** — Fantom47 2012-02-16 10:35

RTL je očito došao u Hrvatsku s političkim ciljevima. Oni će nama Hrvatima određivati što se treba titlovati. Našu će djecu odgajati u ime čega? Ponizili su nas, a vlast stoji na njihovom stajalištu?

Prijavi Administratoru

#3 **FITCH djeluje** — Fantom47 2012-02-16 10:40

Fitch kreditna agencija nije skinula Hrv. kreditni rejting. Pa Amerikanci ne žele baciti Hrv. na koljena. Oni su nam namjenili ulogu da Srbiju vučemo u EU, da ne bi otišli prema Rusiji. Jasno, na teret građana Hrvatske. Politika Josipovića, Milanovića i Pusićke će biti na toj liniji.

Prijavi Administratoru

#4 **Hrvatsko-srpski** — Fantom47 2012-02-16 10:45

Cijela kamarila vlasti je živjela na jeziku kojeg su izmislili tzv. komunisti. Hrvatsko-srpski ili srpsko-hrvatski. Dozvolili su nam ulazak u EU, ali sa Srbijom na leđima. Osim tzv. komunistima na leđima dobili smo na leđima i velikosrbe.

Prijavi Administratoru

#5 **Ne hrvatski** — abagdasarov 2012-02-16 15:31

Evo sto sam pisao u Vijencu i na portalu Hrvatskoga kulturnoga vijeća:

Iz dalekovidničnih zaslona HTV-a sve se češće čuje strani jezik, a ne hrvatski. Hrvatska djeca koja još ne znaju čitati podslove (natpise) na slikopisnim vrpcama, primorana su zajedno s roditeljima slušati i gledati previše američkih, meksičkih, brazilskih i drugih sapunica na njihovu jeziku. Čudno je da na državnoj dalekovidnici ne prevode usmeno strane filmove na hrvatski, nego daju samo podslove u stranim filmovima. U Rusiji npr. takve prakse nema, svi se strani filmovi prevode na ruski jezik i nisu potrebni podslovi na ruskom. U Rusiji se drži da na državnoj televiziji moramo čuti materinski jezik koji je propisan Ustavom kada gledamo strane filmove. Naravno da u stanovitim prigodama, npr. kada na vijestima govori predstavnik druge zemlje, moramo čuti i njegov i svoj jezik u prijevodu.

Artur Bagdasarov

Prijavi Administratoru

↕ Osvježi listu komentara

Budući da je trenutačno dopušteno komentiranje samo registriranim korisnicima, molimo sve one koji žele komentirati da se, ako već nisu, najprije [registriraju](#) na Portalu kako bi dobili svoje korisničko ime zaštićeno lozinkom. Tri jednostavna koraka za registraciju [objašnjena su ovdje](#), a u slučaju poteškoća dovoljno je javiti se [Administratoru](#).

JComments

Prijava/odjava s Portala Hrvatskoga kulturnog vijeća

Korisničko ime

Lozinka

 Zapamti me

- ▶ [Zaboravili ste lozinku?](#)
- ▶ [Zaboravili ste Korisničko Ime?](#)
- ▶ [Registracija](#)

▶ Zadnje vijesti

- [Jakovčić: 'Želimo Istru kao regiju s posebnim ovlastima'](#)(30. ožujka 2012.)
- [Kujundžić: Kosor napravila puč](#)(30. ožujka 2012.)
- [Kosor predlaže odgodu izbora predsjednika HDZ-a](#)(30. ožujka 2012.)
- [Sud: Petričić nije oklevetao Mesića](#)(29. ožujka 2012.)
- [Predstavljena knjiga "Sve moje izbjeglice" Adalberta Rebića](#)(29. ožujka 2012.)
- [Kosor: vlada ne može dobiti prolaznu ocjenu](#)(29. ožujka 2012.)
- [Hrvatska povlači premalo sredstava iz programa EU](#)(29. ožujka 2012.)
- [Novinar prijavio igumana Bogojevića zbog prijetnji smrću](#)(29. ožujka 2012.)
- [Čačić: nezaposlenost se smanjuje od svibnja](#)(29. ožujka 2012.)
- [Predstavljena Kačićeva knjiga "U službi domovine"](#)(29. ožujka 2012.)
- [Ostojčić: 50 % delikata u Međimurju počine Romi](#)(28. ožujka 2012.)
- [Duspara poziva vladu da održi sjednicu u Slavonskome Brodu](#)(28. ožujka 2012.)

▶ Uvjeti korištenja

Portal HKV-a

Izvorni prilogi objavljeni na ovom portalu mogu se slobodno preuzeti uz navođenje imena autora, odnosno izvora.

[Licenca GNU](#)

▶ Naša udruga

Hrvatsko kulturno vijeće

HKV djeluje od 2006. i nezavisna je udruga građana s više od 1300 članova, mahom hrvatskih intelektualaca.

[Kontakti](#)

▶ Stranice članova

Učlani se i predstavite

Članovi naše udruge ugledni su intelektualci, umjetnici, književnici, političari, novinari, poslovni ljudi i studenti. Predstavite se i vi!

[Članovi](#)

▶ Izbor publikacija

Izaberi, pročitaj, preporuči

U pripremi imamo cijeli niz zanimljivih publikacija koje će se moći naručiti preko Portala. Rado ćemo poslušati i vaše preporuke.

[Preporučite knjigu](#)

[[Vrati na početne postavke](#)]

Veličina slova

